

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
САДІВНИЦТВА
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І ПІДПРИЄМНИЦТВА**

**АСПЕКТИ СТАБІЛЬНОГО РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ РИНКОВИХ
ВІДНОСИН**

Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції
24-25 квітня 2014 року

Частина 1

Умань
Видавець «Сочінський»
2014

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА
УКРАЇНИ**

УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І ПІДПРИЄМНИЦТВА

МАТЕРІАЛИ V ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ЗАОЧНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІКИ»

Частина 1

**Умань
Видавець «Сочінський»
2014**

УДК 330(063)
ББК 65я431
М 34

*Рекомендовано до друку вченою радою Уманського національного
університету садівництва, протокол № від 25.03.2014 року*

Редакційна колегія:

О.О. Непочатенко – доктор економічних наук (відповідальний редактор);
Ю.О. Нестерчук – доктор економічних наук (заступник відповідального редактора);
В.П. Карпенко – доктор сільськогосподарських наук;
В.С. Уланчук – доктор економічних наук;
Д.К. Семенда – кандидат економічних наук;
В.С. Костюк – кандидат економічних наук;
Р.П. Мудрак – доктор економічних наук;
М.І. Мальований – кандидат економічних наук (відповідальний секретар).

*Автори вміщених матеріалів висловлюють свою думку,
яка не завжди збігається з позицією редакції.*

Матеріали VII Всеукраїнської заочної наукової конференції

М34 «Актуальні питання сучасної економіки», 24-25 квітня 2014 р. – Умань:
Видавець «Сочінський», 2014. – Ч.1. – 165 с.

ISBN 978-966-1604-70-3
ISBN 978-966-1604-71-0

Збірник містить доповіді студентів, магістрів, викладачів та вчених, які були розглянуті на VII Всеукраїнській заочній науковій конференції «Актуальні питання сучасної економіки», що відбулася 16-17 травня 2013 року в м. Умань. У наукових матеріалах висвітлюються питання стабільного розвитку економіки в умовах ринкових відносин.

Розраховано на студентів, аспірантів, викладачів, наукових співробітників та фахівців, які займаються питаннями розвитку економіки.

УДК
330(063)
ББК 65я431

ISBN 978-966-1604-70-3
ISBN 978-966-1604-71-0

©Уманський національний
університет садівництва, 2014

УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

**Бечко В.П., к.е.н., доцент
Уманський національний університет садівництва**

В умовах безперервних змін в економічній, політичній та соціальній сферах особливу важливість для підприємства набирає управління ризиками, яке є складовою загальної системи управління. Слід зазначити, що в країнах з розвиненою ринковою економікою в останнє десятиліття ведеться доопрацювання законодавства, стандартів та кодексів, які б допомагали в організації та вдосконаленні внутрішнього контролю і, як наслідок, системи управління ризиками в цілому. Одним із принципів ефективного внутрішнього контролю є дієвість системи управління ризиками. При цьому управління ризиками розглядається як невід'ємна частина внутрішнього контролю та обов'язковий елемент системи управління підприємством. У такій ситуації прагнення підприємства стабільно працювати і розвиватися стикається з системами внутрішнього контролю та управління ризиками, які ще знаходяться в процесі формування. Така ситуація не дозволяє керівникам бути впевненими в досягненні своїх цілей. У процесі переходу до ринкової економіки національного господарства в Україні було визнано наявність ризику й необхідність керувати ним, а також реалізовано спроби методичного опрацювання даної тематики [1, 2].

Прикладами ризиків зовнішнього середовища є несприятливі зміни у митному й податковому законодавстві, розвиток інфляційних процесів, збільшення банківських кредитних ставок, зниження рівня платоспроможності споживачів тощо. Прикладами ризиків внутрішнього середовища є ризики низького кваліфікаційного рівня працівників, браку необхідної інформації при прийнятті управлінських рішень, плинності кадрів тощо [3].

Зосередимо нашу увагу на інноваційних ризиках підприємства. В цілому для управління інноваційним ризиком сьогодні застосовуються різноманітні методи й інструменти. Згідно з характером впливу на фактори ризику

пропонуємо розділити всі методи й інструменти управління інноваційним ризиком на такі:

- 1) методи зниження ступеня факторів інноваційного ризику;
- 2) методи посилення (використання) сприятливих можливостей, що відкриваються.

Вказані методи повинні бути реалізовані по відношенню до відповідних факторів інноваційного ризику. До першої групи методів можна віднести методи зниження ймовірності факторів інноваційного ризику й (або) величини пов'язаних із ними втрат. На сьогодні мають найширше розповсюдження на практиці наступні методи:

- ухилення (відмова) від ризику;
- диверсифікація;
- резервування;
- страхування;
- передача ризику.

Сутність і порядок реалізації методів першої групи достатньо глибоко розкриті в літературі [4; 5]. Особливу увагу слід звернути на найбільш радикальний метод, пов'язаний із відмовою від ризику, крайнім варіантом якого є відмова від інноваційного проекту в цілому. У наш час такий підхід рекомендують нарівні з іншими методами лише у випадку, якщо величина ризику і ймовірність його настання дуже великі. Але при цьому слід пам'ятати, що цей метод однозначно веде до відмови від отримання додаткового прибутку для підприємства, а тому потребує ретельного обґрунтування вибору.

До другої групи методів управління інноваційним ризиком відносять методи посилення (використання) сприятливих можливостей, що відкриваються в ході реалізації інноваційної діяльності підприємства. До них можна віднести методи попередження – отримання інформації про фактори ризику, прогнозування і т. д. [6].

Таким чином, управління ризиком інноваційної діяльності повинно включати два основних напрями:

- 1) зниження ступеня окремих факторів інноваційного ризику;
- 2) розвиток сприятливих можливостей, пов'язаних із факторами інноваційного ризику.

Необхідність реалізації цих напрямків зумовлена необхідністю підвищення ефективності інноваційної діяльності підприємства. Таким чином, сьогодні необхідний принципово новий (комплексний) підхід до управління ризиком інноваційної діяльності, який ґрунтується на механізмі оптимізації. Ми вважаємо, що даний механізм має базуватися на чіткій ідентифікації факторів інноваційного ризику й виокремленні факторів, пов'язаних виключно з небезпекою і таких, що підлягають однозначній мінімізації, а також факторів, пов'язаних із сприятливими можливостями, які потребують створення умов для їхньої реалізації.

Ми вважаємо, що ефективним і дедалі більш популярним інструментом управління факторами інноваційного ризику, що забезпечує реалізацію обох вищевказаних напрямків, є концепція соціальної відповідальності бізнесу.

Поняття «корпоративна соціальна відповідальність» зародилося в кінці ХХ ст. і представляє собою концепцію управління бізнесом, орієнтовану на задоволення очікувань всіх зацікавлених сторін у комплексному стійкому економічному, соціальному й екологічному розвитку, що відповідає потребам нашого часу і не ставить під загрозу можливості й прагнення майбутніх поколінь. Дана концепція включає в себе два основних аспекти (рівні) діяльності бізнесу:

- 1) виконання бізнесом зобов'язань, приписуваних податковим, трудовим, екологічним чи іншим законодавством (наприклад, своєчасна виплата заробітної платні, сплата податків та ін.) Даний аспект складає базовий рівень корпоративної соціальної відповідальності;

- 2) готовність добровільно нести необов'язкові витрати на соціальні потреби зверх норми, встановленої податковим, трудовим, екологічним чи іншим законодавством, виходячи не з вимог закону і умов договорів, а з моральних, етичних міркувань (наприклад, підвищення кваліфікації кадрів, благодійна діяльність та ін.).

Отже, концепція корпоративної соціальної відповідальності об'єднує два ключових напрямки управління ризиком інноваційної діяльності підприємства – зниження негативних наслідків і підсилення сприятливих можливостей. Розглянута концепція має високий потенціал залучення бізнесу в рішення основних проблем сучасного етапу розвитку України шляхом формування сприятливих для бізнесу довгострокових перспектив.

Список літератури:

1. *Кузьмін О. Є.* Теоретичні та прикладні засади менеджменту: [навч. посіб.] / *О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник.* - [3-є вид., доп. і перероб.]. - Львів: Національний університет «Львівська політехніка» (Інформаційно-видавничий центр «ІНТЕЛЕКТ+» Інституту післядипломної освіти), «Інтелект-Захід», 2007. - 384 с.
2. *Верченко П. І.* Багатокритеріальність і динаміка економічного ризику (моделі та методи): [монографія] / *П. І. Верченко.* - К.: КНЕУ, 2006. - 272 с.
3. Основи бюджетування зовнішньоекономічної діяльності організації: навч. посіб. / *О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник, Л. С. Ноджак, Н. Я. Петришин, Ю. Л. Логвиненко.* - Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2010. - 216 с.
4. *Васин С. М.* Управление рисками на предприятии / *С. М. Васин.* – М.: Дело и Сервис, 2011. - С. 156-164.
5. *Вертакова Ю. В.* Управление инновациями: теория и практика / *Ю. В. Вертакова, Е. С. Симоненко.* - М.: Эксмо, 2012. - С. 298-301.
6. *Подольчак Н. Ю.* Проблеми оцінювання та регулювання соціально-економічної ефективності систем менеджменту машинобудівних підприємств: [монографія] / *Н. Ю. Подольчак.* - Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2010. - 340 с.